

MÚZEUMI GYŰJTEMÉNY- ÉS RAKTÁRKEZELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

MÚZEUMI GYŰJTEMÉNY- ÉS RAKTÁRKEZELŐ

Feladatok és tevékenységek

Néha hosszú sorok kígyóznak egy-egy múzeum épülete előtt, mert egy kiállítást hirdettek meg, amely eddig ott nem volt látható. Ezek a kiállítások néha külföldről kerülnek a múzeumba, úgynevezett vándorkiállításként. De gyakran előfordul az is, hogy az új és sok nézőt vonzó kiállítás anyaga a múzeum raktáraiból kerül elő. Akármilyen szép és nagy termek, nagy terek és nagy kiállító felületek vannak egy-egy múzeum épületében, arra sehol a világon nem elégségesek, hogy a múzeum birtokában lévő, összes tárgyat egyszerre bemutatni képes legyen. A muzeológusok, kiállítás-rendezők időről – időre válogatnak a múzeum raktárában lévő műtárgyak, festmények között, és így születik időről – időre egy új kiállítás. Akár egy jelentős művész halálának évfordulójára rendeznek kiállítást, akár egy korszak bemutatására vállalkoznak, a kiállítás megrendezése a rendelkezésre álló anyagok számbavételével kezdődik. Azt, hogy mit rejt a múzeum raktára, milyen anyagokból lehet válogatni, azt a múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő szakember tudja.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő a társadalomtudományokkal foglalkozó múzeumokban őrzött műtárgyak kezelését, nyilvántartását, megőrzését és ellenőrzését végzi. Folyamatosan figyelemmel kíséri a múzeumi raktárban elhelyezett műtárgyak állapotát és gondoskodik a műtárgyraktár állag- és vagyónvédelméről. A műtárgyak fizikai, kémiai és biológiai károsodásának megelőzési munkáit is ellátja, gondoskodik a műtárgyraktárak tárgyi feltételeinek kialakításáról és megőrzéséről.

Folyamatosan ellenőrzi a raktárak klimatikus (hő-, pára- és fény-) viszonyait, biztosítja a tűz- és kártevők elleni védelmet, a raktár vagyónbiztonságát és rendezettségét. Veszélyeztetés esetén gondoskodik a műtárgy védelméről. A munkájához tartozó ellenőrzések során szerzett tapasztalatai alapján javaslatot tesz a gyűjtemények vezetőinek a károsodást megelőző intézkedések megtételére. A raktárakban őrzött műtárgyak állapotának folyamatos ellenőrzése alapján intézkedik a károsodott műtárgy elkülönítéséről, javaslatot tesz a restaurátori feladatok elvégzésére. Részt vesz a

raktárban elhelyezett műtárgyak folyamatos nyilvántartásában és a nyilvántartás ellenőrzésében. Szabályosan és folyamatosan gondozza (vezeti) a műtárgynyilvántartásban előírt nyomtatványokat. Amennyiben a múzeumban a nyilvántartást számítógépen végzik, alkalmazza, és folyamatosan számítógépen vezeti a műtárgynyilvántartást, gondozza és karbantartja az adatokat. Kezeli és a szabályoknak megfelelően készíti a fotónyilvántartást, hagyományos módon vagy számítógépen. Gondozza a fotónegatívokat. Műtárgyszállítás, műtárgymozgatás - múzeumon belüli, illetve múzeumon kívüli mozgatás - esetén gondoskodik az adminisztrációs és a nyilvántartási szabályzatban előírt - kezelési eljárások betartásáról, és elvégzi az ehhez kapcsolódó adminisztratív feladatokat.

Gondoskodik a műtárgyak csomagolásáról és szállításáról, ellenőrzi a biztonságos műtárgyszállítást. A kiállítás, restaurálás után a raktárba visszakerülő műtárgyak kezelésével kapcsolatos szabályokat betartja. Gondoskodik a raktárak tisztán tartásáról, a rendszeres takarításról és fertőtlenítésről. Rendszeresen ellenőrzi és regisztrálja a raktári biztonsági (balesetvédelmi, tűzvédelmi, vagyonvédelmi) berendezések működését, szükség esetén intézkedik a biztonságot veszélyeztető működési hibák haladéktalan elhárításáról.

Folyamatosan ellenőrzi a műtárgyvédelmet szolgáló egyéb technikai berendezéseket (hőmérők, páramérők stb.), és gondoskodik azok rendszeres karbantartásáról. Rendszeresen ellenőrzi a raktáron kívül, például kiállításon elhelyezett műtárgyak környezetét.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő munkája során sokféle anyaggal kerül kapcsolatba, mivel a műtárgyak sokféle anyagból készülhetnek. Az állagmegőrzés biztosításához ismernie kell a műtárgyak anyagainak legalapvetőbb fizikai, kémiai tulajdonságát, készítés-technikai jellemzőit. A szervetlen anyagú műtárgyak közé tartoznak a fém, kerámia, üveg és kőtárgyak. A szerves anyagú műtárgyak között a fából, papírból, textilből, bőrből, csontból és műanyagból készült tárgyak szerepelnek. Fontos, hogy ismerje a felsorolt anyagok leggyakoribb károsítóit és károsodásait, hogy biztosítani tudja az állagmegővésüket, konzerválásukat és biztonságos raktározásukat.

Munkája során, a megelőzési és védekezési eljárásokban használ olyan vegyszereket és anyagokat - tisztításhoz felhasználható anyagok, a biológiai kártevők elleni védekezéshez, a rovarirtáshoz – amelyek egészségre is károsak lehetnek. A műtárgyvédelmi és raktározási

munka során alkalmaz berendezéseket, gépeket és szerszámokat is: klímaberendezések, hő-, fény-, és páratartalom mérő berendezések, világítástechnikai eszközök, biztonságtechnikai berendezések, csomagoló eszközök és anyagok stb.

Munkájában fontos eszköz a számítógép, amely a nyilvántartások vezetésében segíti, így leginkább szövegszerkesztő és adatbázis-kezelő programokat használ, de ismernie és használnia kell a hagyományos múzeumi műtárgnyilvántartás szabályait és különböző formáit: a gyűjteménytípusokhoz rendelt hivatalos leltárkönyvek, műtárgy adatlapok, fotótárak, mikrofilmek, stb.

Hol végzi a munkáját?

Munkáját irodában, múzeumi raktárakban és gyűjtőhelyeken, de esetenként szabadban végzi, tehát a munkavégzés helyszíne belső. A munkafolyamat során a tevékenység általában egyéni, de bizonyos munkafolyamatokban - a hatékonyság érdekében – együtt működik más munkatársakkal. Munkáját állandó helyszínen, zárt helyen végzi.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő munkájára leginkább az önálló munkavégzés jellemző, de természetesen rendszeres munkakapcsolatba áll azokkal a munkatársaival, akik a műtárgyvédelem területén dolgoznak. Így kapcsolatban áll a raktárvezetővel, restaurátorokkal, műtárgyvédelmi asszisztensekkel, a különböző múzeumok munkatársaival, levéltári munkatársakkal, anyagmozgató szakemberekkel, szállítókkal és kiállítás szervezőkkel.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

Munkaideje nagy részében ülőmunkát végez, melynél nélkülözhetetlen a karok, a kéz és az ujjak használata. Az anyagok sokféleségének megállapításában segíti a jó látása. A

nyilvántartási, dokumentálási munkáját számítógéppel is végzi. Használatához elengedhetetlen a megfelelő nyilvántartó programok ismerete. A műtárgyakat állapotának vizsgálata és ellenőrzése közben emel, cipel, és általában kézi erővel mozgatja azokat. A görnyedés, térdelés, hajladozás sem ritka e munkakörben. Munkája közepesen nehéz fizikai munka.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő munkája során sokféle anyaggal és gyakran vegyszerekkel is kapcsolatba kerül, amelyek lehetnek egészségre ártalmas anyagok is. Mivel munkáját raktárakban, zárt helyen végzi, - ahol be kell tartania a hő-, fény-, és páratartalomra vonatkozó előírásokat - fel kell készülnie arra az esetre, hogy kellemetlen viszonyok között végezze munkáját (hidegben, melegben, párás helyen, stb.).

A baleset veszélye is fennáll, a szállítási vagy mozgatási munkák alkalmával, valamint az erősen tűzveszélyes műtárgyak raktározása esetén.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- teljes látótér és térlátás,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem,
- együttműködés.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő munkájához szükséges legfontosabb képességek a térbeli tájékozódás képessége, fizikai teherbírás és kézügyesség.

Könnyedén kell eligazodnia a múzeumi raktárban elhelyezett műtárgyak között, a nyilvántartás alapján meg kell találnia a pontos raktári lelőhelyet. A műtárgyak raktári elhelyezésekor gyorsan felméri a térbeli viszonyokat, a helyszükségletet. A műtárgyak ellenőrzése, mozgatása, áthelyezése esetén szintén fontos, hogy jól ítélje meg a térbeli viszonyokat, és képzeletben mozgatni tudja a műtárgyakat. A pontos mozdulatok kivitelezése érdekében fontos a látás és a kézmozgás összehangolása. Munkája során szükség van arra, hogy hosszabb ideig tudjon erőt kifejteni, pakoláskor, ellenőrzéskor, takarításkor, csomagoláskor, ezért elengedhetetlen a fizikai teherbírás képessége. Egyik legfontosabb feladata a pontos és precíz nyilvántartások vezetése, így nagyfokú összpontosításra van szükség a munkájában. A nyilvántartások pontos vezetéséhez fokozott figyelemösszpontosítás szükséges, ha figyelmetlenségből egy műtárgy nem kerül be a nyilvántartásba, akkor az a raktár számára elveszett, hiszen a pontos raktári lelőhely ez alapján állapítható meg. Fontos, hogy írott anyagban, táblázatokban a hibákat felismerje és kijavítsa, korrigálja a hibás számokat és szavakat. A különböző mérőeszközök leolvasásához és nyilvántartásához szüksége van hogy az apró részleteket, különbségeket felismerje.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A humán tárgyak közül a történelem, művészettörténet iránt kell érdeklődést mutatnia. Kémiából, fizikából, anyagismeretből kell átlagos szinten teljesítenie, ezek ismeretanyagának elsajátítása fontos az eredményes munkavégzéshez.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Aki ezt a munkát választja, általában szereti, ha világos szabályok szerint dolgozik és szereti a rendet, a rendszert maga körül. Előnyben részesíti a rutinnal járó munkát, amely mentes a váratlan helyzetektől.

Szereti, ha felügyelet és irányítás alatt dolgozhat, meghatározott utasítások szerint, és képes ezek betartására. Munkáját mindig precízen elvégzi.

Szeret tárgyakkal, dolgokkal foglalkozni. Fontos, hogy különböző anyagokat fogjon a kezébe, érdekli a tárgyak elkészítésének módja, szereti felfedezni, hogyan működnek a dolgok, hogyan alakították ki a tárgyakat. Általában szereti látni munkája kézzelfogható eredményét.

Szakképzés

A múzeumi gyűjtemény és raktárkezelő szakképesítés célja olyan szakemberek képzése, akik a muzeális intézményekben őrzött műtárgyak kezelését, a műtárgyak fizikai, kémiai és biológiai károsodásának megelőzési munkáit, a műtárgyraktárak tárgyi feltételeinek kialakítását és megőrzését; a raktárak klimatikus (hő-, pára- és fény-) viszonyainak, tűz- és kártevők elleni védelmének, vagyonbiztonságának és rendezettségének folyamatos ellenőrzését végzik.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele középiskolai érettségi.

Képzési idő

A képzés 60 százalékában gyakorlati oktatás folyik. A képzés időtartama 400 óra.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

A múzeumok kialakulásának egyetemes és magyar története; a múzeumok munkája; a magyarországi országos múzeumok gyűjteményei; anyagismeret; muzeológiai ismeretek; a fizikai, kémiai, biológiai károsodások; múzeumokra vonatkozó jogszabályok; a muzeális intézmények szakmai működése; múzeumi nyilvántartás.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

Szóbeli vizsga tételei két részből tevődik össze: 1. általános múzeumelméleti ismeretek, egyetemes és magyar múzeumtörténet; 2. műtárgyvédelmi ismeretek.

A gyakorlati vizsga két részből áll: 1. Vizsgadolgozat; 2. vizsgabizottság előtti gyakorlati feladatok.

A vizsgán számon kérhető ismeretek: általános muzeológiai ismeretek; műtárgyvédelmi ismeretek; nyilvántartási ismeretek.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 52 8425 02

Kapcsolódó foglalkozások

Raktározási ügyintéző,
Anyagnyilvántartó.

Raktárkezelő,

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Gyűjtemény-nyilvántartó,
Gyűjteménykezelő,

Raktárkezelő,
Gyűjteményi munkatárs.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A múzeumi foglalkozásokat bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.